

Stämpelskatt i samband med företagsinteckning (skr. 2003/04:107, prop. 2003/04:165)

Sammanfattning

I betänkandet tillstyrker utskottet regeringens förslag om att stämpelskatt skall kunna tas ut i samband med att ansökan om företagsinteckning beviljas och att reglerna skall ges retroaktiv tillämpning fr.o.m. den 5 mars 2004.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Bakgrund.....	4
Propositionens huvudsakliga innehåll.....	5
Utskottets överväganden.....	6
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	7
Proposition 2003/04:165.....	7
Skrivelse 2003/04:107.....	7
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag.....	8

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Stämpelskatt i samband med företagsinteckning

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter. Därmed bifaller riksdagen proposition 2003/04:165 och lägger skrivelse 2003/04:107 till handlingarna.

Stockholm den 12 oktober 2004

På skatteutskottets vägnar

Arne Kjörnsberg

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Arne Kjörnsberg (s), Anna Grönlund Krantz (fp), Per Erik Granström (s), Ulla Wester (s), Per Landgren (kd), Marie Engström (v), Per-Olof Svensson (s), Ulf Sjösten (m), Lennart Axelsson (s), Jörgen Johansson (c), Mats Berglind (s), Stefan Hagfeldt (m), Catharina Bråkenhielm (s), Barbro Feltzing (mp), Fredrik Olovsson (s), Maud Ekendahl (m) och Anne-Marie Ekström (fp).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Regeringen föreslår att riksdagen med tillämpning av undantagsregeln i 2 kap. 10 § andra stycket regeringsformen skall anta en lag om ändring i lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter som skall bli tillämplig på företagsinteckningar som beviljats fr.o.m. den 5 mars 2004. Regeringens förslag till riksdagsbeslut framgår av *bilaga 1* och förslaget till lagtext i *bilaga 2*.

Bakgrund

I samband med att riksdagen våren 2003 antog nya förmånsrättsregler ersattes lagstiftningen om företagshypotek fr.o.m. den 1 januari 2004 med en ny lagstiftning om företagsinteckning. Den nya formen av företagsinteckning skiljer sig från den gamla bl.a. genom att den inte är begränsad till att ge säkerhet i viss rörelseegendom utan omfattar i princip all egendom som näringsidkaren har i sin ägo (prop. 2002/03:49, bet. 2002/03:LU17, rskr. 2002/03:222, SFS 2003:528).

Till följd av att den nya lagen om företagsinteckning är skriven så, att inteckning beviljas ”i all sökandens egendom” har stämpelskatt – som skulle ha utgått med tio kronor för varje fullt tusental kronor av det belopp som intecknas – inte kunnat tas ut vid beviljande av ansökan om företagsinteckning sedan den 1 januari 2004. Stämpelskattelagen förutsätter nämligen att inteckning beviljas ”i näringsverksamhet”, vilket alltså inte längre kan ske.

Sedan den bristande överensstämmelsen mellan de nya reglerna om företagsinteckning och reglerna i stämpelskattelagen hade uppmärksamats aviserade regeringen i en skrivelse till riksdagen (skr. 2003/04:107) att en lagändring förbereddes i Finansdepartementet. Nya bestämmelser skulle dock inte kunna träda i kraft förrän tidigast under hösten 2004. Den uppkomna situationen kunde enligt skrivelsen medföra ett icke avsett skattebortfall för staten.

För att i möjligaste mån begränsa den tid under vilken stämpelskatt inte skulle kunna tas ut föreslog regeringen att de nya reglerna – med stöd av undantagsbestämmelsen i 2 kap. 10 § andra stycket regeringsformen – skulle bli tillämpliga fr.o.m. den 5 mars 2004, dvs. dagen efter det att skrivelsen överlämnades till riksdagen. Regeringen anser att omständigheterna som ligger bakom behovet av lagändringen utgör sådana särskilda skäl som krävs enligt 2 kap. 10 § andra stycket regeringsformen för att riksdagen skall ha möjlighet att besluta om en retroaktiv tillämpning.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att stämpelskatt skall kunna tas ut i samband med att ansökan om företagsinteckning beviljas och att reglerna skall ges retro-aktiv tillämpning fr.o.m. den 5 mars 2004.

Utskottets överväganden

Propositionen

Eftersom stämpelskatt till följd av ett förbiseende från lagstiftarens sida inte kunde tas ut vid beviljande av ansökan om företagsinteckning efter den 1 januari 2004 aviserade regeringen i en skrivelse till riksdagen (skr. 2003/04:107) den 4 mars 2004 att den skulle komma att lägga fram ett förslag om att bestämmelserna skulle ändras så att stämpelskatt skall kunna tas ut vid beviljande av ansökan om företagsinteckning fr.o.m. den 5 mars 2004. I propositionen har regeringen återkommit med ett sådant förslag som aviserades i skrivelsen. Stämpelskatt skall enligt förslaget tas ut när en ansökan om företagsinteckning beviljas. Avräkning av skatt skall kunna ske när sökanden samtidigt ansöker om dödning och nyinteckning under förutsättning att företagsinteckningarna beviljas i egendom som helt eller delvis omfattades av de dödade inteckningarna.

Utskottets ställningstagande

Regeringens förslag till ändringar i stämpelskattelagen gäller följdändringar till nya civilrättsliga regler om företagsinteckning. Utskottet har i saken ingen erinran mot förslaget.

Eftersom regeringen har aviserat sitt lagförslag med en skrivelse till riksdagen i enlighet med vad som föreskrivs i 2 kap. 10 § andra stycket regeringsformen föreligger förutsättningar för riksdagen att pröva om det finns särskilda skäl för att besluta om en retroaktiv tillämpning fr.o.m. den 5 mars 2004. Som skäl för ett retroaktivt ingrepp anförde regeringen i skrivelsen att nya bestämmelser inte skulle kunna träda i kraft förrän tidigast under hösten 2004, och att den uppkomna situationen kunde medföra ett icke avsett skattebortfall för staten. Den tid under vilken stämpelskatt inte kunde tas ut borde därför begränsas i möjligaste mån.

Av propositionen framgår att statens intäkter av stämpelskatt på företagsinteckningar år 2003 uppgick till ca 240 miljoner kronor. Skattebortfallet sedan årsskiftet 2003/2004 och fram t.o.m. dagen då skrivelsen överlämnades uppgår till ca 18 miljoner kronor. Det är antagligt att en fortsatt skattefrihet för uttag av företagsinteckningar skulle ha utnyttjats genom tidigareläggning av ansökningar om inteckning och att skattebortfallet därmed successivt skulle öka i omfattning ju längre möjligheten hade lämnats öppen.

Utskottet finner att det finns sådana särskilda skäl för retroaktivitet som krävs för att riksdagen skall kunna besluta om en retroaktiv tillämpning i enlighet med regeringens förslag. Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Proposition 2003/04:165

Proposition 2003/04:165 Stämpelskatt i samband med företagsinteckning:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter.

Skrivelse 2003/04:107

Regeringens skrivelse 2003/04:107 Meddelande om kommande förslag om ändring av reglerna om uttag av stämpelskatt vid företagsinteckning.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter

Härigenom föreskrivs att 21, 22 och 24 §§ lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*21 §¹

Om inte annat framgår av 22 och 23 §§ tas stämpelskatt ut vid beviljande av sådan ansökan om inteckning i fast egendom som avses i 22 kap. 2 § jordabalken, samt vid beviljande av motsvarande ansökan beträffande tomträtt, luftfartyg, skepp eller *näringsverksamhet*.

Om inte annat framgår av 22 och 23 §§ tas stämpelskatt ut vid beviljande av sådan ansökan om inteckning i fast egendom som avses i 22 kap. 2 § jordabalken, samt vid beviljande av motsvarande ansökan beträffande tomträtt, luftfartyg eller skepp. *Detta gäller också vid beviljande av ansökan om företagsinteckning.*

Med beviljande av ansökan om inteckning i skepp jämställs att inteckning i skeppsbygge förs över från fartygsregistrets skeppsbyggnadsdel till fartygsregistrets skeppsdel.

22 §²

Sker nyinteckning och dödning på grund av samtidig ansökan, föreligger skatteplikt endast för skillnaden mellan det nyintecknade beloppet och beloppet av de inteckningar som dödas. Detta gäller dock bara om inteckningarna beviljas i egen-*dom eller, då fråga är om företagsinteckning, i näringsverksamhet* som helt eller delvis omfattades av de dödade inteckningarna.

Har en näringsverksamhet tidigare sex månader före ansökan om företagsinteckning förvärvats genom en sådan fusion eller fission som anges i 37 kap. 3 respektive 5 §

Sker nyinteckning och dödning på grund av samtidig ansökan, föreligger skatteplikt endast för skillnaden mellan det nyintecknade beloppet och beloppet av de inteckningar som dödas. Detta gäller dock bara om inteckningarna beviljas i egen-*dom som helt eller delvis omfattades av de dödade inteckningarna.*

Har en näringsverksamhet tidigare sex månader före ansökan om företagsinteckning förvärvats genom en sådan fusion eller fission som anges i 37 kap. 3 respektive 5 § inkomstskattelagen (1999:1229) föreligger skatteplikt endast för ett

¹ Senaste lydelse 2001:345.

² Senaste lydelse 2001:1222.

inkomstskattelagen (1999:1229) föreligger skatteplikt endast för ett belopp motsvarande skillnaden mellan det nyintecknade beloppet och beloppet av de inteckningar i *den förvärvade verksamheten* som upphörde att gälla till följd av fusionen eller fissionen.

belopp motsvarande skillnaden mellan det nyintecknade beloppet och beloppet av de inteckningar som upphörde att gälla till följd av fusionen eller fissionen.

24 §³

Stämpelskatten är vid inteckning i

1) fast egendom och tomträtt tjugo kronor för varje fullt tusental kronor av det belopp som intecknas,

2) luftfartyg och näringsverksamhet tio kronor för varje fullt tusental kronor av det belopp som intecknas,

2) luftfartyg tio kronor för varje fullt tusental kronor av det belopp som intecknas,

3) skepp fyra kronor för varje fullt tusental kronor av det belopp som intecknas.

Vid företagsinteckning är stämpelskatten tio kronor för varje fullt tusental kronor av det belopp som intecknas.

Skatten är alltid lägst femtio kronor.

1. Denna lag träder i kraft den 1 december 2004 och tillämpas från och med den 5 mars 2004 om inte annat följer av punkten 2.

2. I fråga om företagsinteckning som har beviljats enligt lagen (1984:649) om företagshypotek skall följande gälla fram till den 1 januari 2005. Vid tillämpning av 22 § första stycket skall äldre bestämmelser tillämpas vid samtidig ansökan om dödning av företagsinteckning som beviljats enligt lagen (1984:649) om företagshypotek och nyinteckning enligt lagen (2003:528) om företagsinteckning. Skatteplikt skall i sådant fall föreligga för skillnaden mellan det nyintecknade beloppet och beloppet av de dödade inteckningarna.

3. För företagsinteckningar som beviljas under perioden 5 mars 2004 – 30 november 2004 skall beslut om fastställande av stämpelskatt meddelas snarast efter den 30 november 2004.

³ Senaste lydelse 1985:616.